І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 137 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го ЛИПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, JULY 18, 1975 No. 137 VOL. LXXXII.

АМЕРИКАНСЬКИЙ „АПОЛЛОН" І СОВЄТСЬКИЙ „СОЮЗ" З'ЄДНАЛИСЯ В КОСМОСІ, ЗАПОЧАТКОВУЮЧИ НОВУ ДОБУ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Кейп Каневерал, Фльорида.—У четвер, 17 липня, точно о год. 12:09 вполудне, як частина тиражу цієї „Свободи" вже була надрукована американський космічний корабель „Аполлон" з'єднався у космосі 140 миль над Німеччиною із совєтським космічним кораблем „Союз", започатковуючи цим—згідно з твердженням та передбачуванням державних мужів і коментаторів — нову добу міжнародної співпраці, вперчу чергу в досліджуваннях і опановуванні космосу, що може мати далекойдучі наслідки та вплив також на взаємовідношення і співпрацю між народами на Землі.

У середу, 16-го липня, і рано у четвер, 17 липня, американські астронавти Томас Стаффорд, Венс Бренд і Доналд Слейтон, а також совєтські космонавти Алексєй Леонов і Валерій Кубасов маневрували свої космічні кораблі, щоб бути готові до сполучення. „Союз" увійшов у майже циркулярну орбіту 140 миль над Землею, а „Аполлон" у еліптичну — від 108 до 143 миль над Землею. В середу обидві залоги перевели малі направи на своїх кораблях, а саме, совєтські космонавти направляли телевізійний апарат, який перестав функціонувати, а американські астронавти усунули перешкоду в сполучуючому модулі, який також служитиме як прохід між „Аполлоном" і „Союзом".

Під час сполучення „Аполлона" із „Союзом" о год. 12:09 по пол. в четвер, совєтський космічний корабель мав відігравати пасивну ролю, а маневрування мав виконувати американський „Аполлон". Після історичного сполучення цих космічних кораблів, о год. 3:17 американські астронавти Стаффорд і Слейтон мали перейти до „Союзу" і тоді астронавти і космонавти мали обмінятися прапорцями, дарунками і мала відбутися спільна вечеря. На 5:31 по пол. був запляновании поворот американських астронавтів до „Аполлона". Протягом дводенного сполучення космічних кораблів має відбутися кілька таких взаємних відвідин обома залогами.

На п'ятницю, 18 липня, заплянована пожвавлену діяльність для обох залог. О год. 8:30 космонавт Кубасов говорячи по-англійськи, переведе „мандрівку" по Совєтському Союзі, тобто, описуватиме для глядачів і слухачів на Землі, що космонавти і астронавти бачать в той час із космосу. Подібну „мандрівку" по ЗСА в год. 2:41 по пол. переведе астронавт Бренд, який говоритиме по-російськи. Раніше, а саме о год. 1:30 по пол. астронавт Стаффорд і космонавт Леонов переведуть „пресову конференцію", яка буде передавана на Землю телевізійними та радіо апаратами. Десь коло 6-ої год. вечора залоги попращаються і повернуться кожна до свого космічного корабля.

У суботу, 19 липня, космічні кораблі розлучаться і „Аполлон" переведе маневр, щоб частинно заслонити Сонця, а залога „Союзу" тоді фотографуватиме це штучне „затміння Сонця". Опісля космічні кораблі знову сполучаться на короткий час але залоги вже не відвідуватимуть одна другу. Остаточне розлучення космічних кораблів заплянование на 11:26 перед пол. у суботу, після чого обидві залоги будуть взаємно фотографуватися.

На неділю, 20 липня, не заплянована жадних важливих дослідів чи маневрів кораблів.

Згідно з плянами, „Союз" має приземлитися коло Караганди в Казахстані в понеділок, 21 липня. Між іншим, це приземлення має бути показане на американськім телебаченні. Якщо совєтські власті в останній хвилині не змінять думки, то це буде перший раз, що люди в майже всіх країнах світу будуть бачити приземлення совєтського корабля.

Американський „Аполлон" має осісти на Тихому океані у четвер, 24-го липня, коло 340 миль від Гаваїв. Ця подія, яка запляновано на 5:18 вечером, також буде передавана на телебаченні майже до всіх країн світу. День раніше, тобто, в середу, 23 липня, американська залога із свого космічного корабля переведе 40-хвилинну пресову конференцію із кореспондентами на Землі.

Як вже інформовано, на початку 1980-их років відбудуться інші спільні полети американських астронавтів і совєтських космонавтів.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ КУПИТЬ В ЗСА 117 МІЛЬЙОНІВ БУШЛІВ ПШЕНИЦІ

Вашінгтон. — Департамент сільського господарства у середу, 16 липня, повідомив, що Совєтський Союз плянує закупити в ЗСА 117 мільйонів бушлів (3.2 мільйона метричних тонн) пшениці та що ця пшениця буде продана двома американськими експортерами: „Кук Індастріз" із Мемфизу, Теннесі, та „Каргилл Компані" із Мінеаполісу, Міннесота. Думають, що за цю пшеницю СССР заплатить коло 470 мільйонів долярів. Едвард Кук, президент фірми „Кук Індастріз", який щойно повернувся із Совєтського Союзу, заявив, що хоча більшість пшениці буде експортовано із американських портів, то згідно з домовою із совєтськими властями, частина американського зерна може бути навантажена на кораблі в портах інших країн. Таким чином Едвард Кук підтвердив чутки, що частина американської пшениці буде закуплена Совєтським Союзом за посередництвом інших держав. Кук заявив кореспондентам, що про продаж пшениці для СССР був заздалегідь повідомлений Департамент сільського господарства, як також Білий Дім і Сенатська постійна інвестигаційна комісія. Повідомлення урядових чинників про заплянований продаж пшениці мало на меті запобігти повторенню ситуації із 1972-го року, коли американські експортери продали для СССР 10 мільйонів тонн зерна, а Департамент сільського господарства тоді заявив, що нічого не знав про перебіг переговорів щодо цього продажу.

УКРАЇНСЬКІ І ЖИДІВСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ СТАВЛЯТЬ ВИМОГУ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИСТУПОМ БОЛЬШОГО ТЕАТРУ В НЮ ДЖЕРЗІ

Голмдел, Н.Дж. — Вечером 16 липня представники Українського Конґресового Комітету Америки стейту Ню Джерзі і Метрополітальної Конференції Совєтських Жидів Ню Джерзі зустрілися з керівниками Компанії Гурок спонзора відвідин московського Большого Театру в ЗСА, і передали їм петицію, вимагаючи дозволу для 15 совєтських жидівських артистів на виїзд з СССР і звільнення згрупи українських політичних в'язнів.

Керівництво компанії Гурока запевнило, що передасть цю петицію директорові Большого Театру з одночасною вимогою, щоб він переслав її відповідним совєтським урядовим чинникам. Ширшу інформацію про це подав нюджерзький щоденник „Стар Леджер" з 17 липня разом з вісткою про виступ Большого Театру у Ґарден Стейт Артс Сентер.

Оригінальне відзначення Тижня Поневолених Націй в Ню Джерзі

Пассейк, Н. Дж. — Заходами Українського Конґресового Комітету Америки Стейту Ню Джерзі, Тиждень Поневолених Націй буде відзначено під кінець цього тижня. З уваги на літній сезон і те, що велике число людей буде находитися над морем, в суботу 19 липня здовж побережжя між Асбері парком і Вайлдвудом літатиме літак з написом англійською мовою „Українці ЗСА вшановують поневолені нації". У випадку непогоди в суботу, літак з таким написом буде використаний в неділю 20 липня. Переведенням цієї акції займається управа Відділу УККА в Пассейку.

Радіостанціям „Вільна Европа" і „Свобода" не грозить закриття

Мюнхен, Німеччина. — У зв'язку з останньою фазою Европейської Конференції для справ безпеки і співробітництва, у деякій европейській пресі були появилися голоси перестороги, у яких, між іншим, згадувалось про можливість закриття радіостанцій „Вільна Европа" і „Свобода". Тому, що вістки ці настирливо поширювались, теперішній керівник злучених радіостанцій Сіґ Мікельсон скликав минулого тижня пресову конференцію на якій він рішучо заявив, що радіостанції не будуть закриті. Мікельсон пробував також заперечити поголоски, мовляв, справи обидвох радіостанцій мали б бути обговорювані на Европейській Конференції для справ безпеки і співробітництва в Женеві. „Обидві радіостанції, — заявив Мікельсон, — своїми об'єктивними передачами спричиняються радше до відпруження ситуації і передають безплатно багато корисних неоцензурованих інформацій до тих країн, які не мають можливости одержувати ці інформації іншим шляхом".

Відкривається Спортова Школа УСТ „Чорноморська Січ"

Ґлен Спей, Н. Й. — Цієї неділі, 20-го липня, тут на оселі Верховина відбудеться офіційне відкриття Спортової Школи УСТ Ч. Січі, якою на протязі 3-ох тижнів керуватимуть чолові спортові діячі цього товариства: М. Стебельський, П. Семенюк і О. Твардовський. Обов'язки головного опікуна виконуватиме Володимир Маркусь. Як і в попередніх 5-ти роках, директором школи і головним інструктором копаного м'яча є відомий учитель фізичного виховання і тренер копаного м'яча збірної Америки, Євген Чижович. Секретаркою школи буде Євгенія Маркусь.

В склад 20-ти інструкторів входять м. і. такі відомі тренери: мґр О. Федаш, Л. Розин, Я. Тушик, інж. Б. Сірий — відбиванка, М. Нога, С. Юрчак, майор М. Дахнівський — копаний м'яч, інж. Б. Кучинський, О. Гнатюк і В. Гурин — теніс, мґр Т. Харченко і М. Кучинська — плавання, д-р І. Гурин — гімнастика і лучництво, Б. Василак — настільний теніс, І. Костецький — кошиківка і ряд молодих асистентів.

В цьому році до спортової школи УСТ Чорноморська Січ зголосилося рекордове число 100 учасників у віці 9 до 16 років з різних стейтів Америки.

ПОГЛЯДИ СОЛЖЕНІЦИНА „НЕБЕЗПЕЧНІ" ДЛЯ ЗСА, ТВЕРДИТЬ КІССІНДЖЕР

Вашінґтон. — Причину суперечностей, які виникли у зв'язку з відмовою президента Форда прийняти в Білому Домі російського письменника - дисидента і нобелівського лавреата Александра Солженіцина, з'ясував державний секретар Генрі Кіссінджер на пресовій конференції у Мілвокі 16 липня, інформуючи, що він рекомендував президентові Фордові відмовитися від зустрічі з Солженіциним, бо, мовляв, така зустріч буде „некорисною" для політики детанту з СССР.

Кіссінджер заявив, що таке його становище в ніякій мірі не віддзеркалює його високої поваги до Солженіцина як письменника. Зустріч президента Форда із Солженіциним, однак, мала б, за словами Кіссінджера, „символічний ефект" і була б „некорисною з точки зору зовнішньої політики". Уточнюючи своє становище до справи Солженіцина, Кіссінджер підкреслив, що в його ціпці Солженіцин пропонує і обороняє плян насильного повалення Совєтського Союзу, вимагаючи, щоб ЗСА проводили щодо СССР агресивну політику. „Я вважаю, — говорив Кіссінджер, — що Солженіцин є людиною, терпіння якої дають йому право на те, щоб її вислухано і він є тим, який твердо стоїть в обороні своїх переконань. Але я впевнений, що коли б його погляди були прийняті за основу політики З'єдинених Стейтів, ми найшлися б в періоді —, ми найшлися б в обличчі загрози збройного конфлікту. Ні для американського народу, ні для світу це не є сприємливим, але це в ніякій мірі не має впливу на оцінку великости Солженіцина, як письменника, чи на важливість окремих його заяв".

Треба відзначити, що таких поглядів Кіссінджера на „небезпеку" Солженіцина і його думок, коли йдеться про взаємовідносини СССР і ЗСА і про детант не поділяють в Конґресі, де сенатори влаштували для Солженіцина 15 липня офіційне прийняття. Не поділяють цих поглядів і в американському академічному світі. В цьому останньому випадку, наприклад, вислів дав професор Гарвардського університету Адам Улам, який у листі до „Ню Йорк Таймсу" з 17 липня дуже неґативно оцінив відмову президента Форда зустрітися з Солженіциним, пишучи, що порада для Президента не зустрічатися з Солженіциним була не на місці і радше пошкодить справі детанту, як допоможе. Такої настанови немає в СССР, лідери якого приймають офіційно з почестями най-

(Закінчення на стор. 3-ій)

МУСТАФУ ДЖАЛІЄВА, СУДИТИМУТЬ ЗНОВУ, БУКОВСЬКИЙ І ЛЮБАРСЬКИЙ ПЕРЕВЕДЕНІ ДО КАРЦЕРУ

Москва. — Анатолій Левітін - Краснов у листі з 10-го липня інформує про нові знущання КГБ над дисидентами. Згідно з інформаціями, що їх він одержав з Москви у телефонічній розмові з Зінаїдою Григоренко, дружиною дисидента ген. Петра Григоренка, проти відомого борця за права татар в СССР Мустафи Джалієва, який закінчив в червні реченець свого другого з черги трьохрічного ув'язнення і якого вже мали звільнити, розпочато таки в концтаборі слідство, мовляв, він порушив статтю 190-1 Кримінального кодексу РСФСР, яка говорить про „наклепи на совєтську владу". Донос на нього мав зробити, як довідався батько Мустафи, КГБ-івський „стукач" (донощик). КГБівський слідчий заявляє просто, що „наклепи на совєтську владу" полягали на тому, що Мастафа Джалієв — як подає Краснов — „не виявляв захоплення з приводу того, що його тримають вже шість років у тюрмі і далі змагається за права для свого народу". Тепер йому грозить черговий вирок і дальше ув'язнення.

Іншими словами, Мустафу Джалієва звільнили з концтабору в червні „згідно з законом" і відразу того ж дня його КГБ примістило у слідчій тюрмі, щоб підготовити матеріял для наступного засуду.

У цьому листі Левітін-Краснов інформує також, що Владимира Буковського і Kроніда Любарського, політичних в'язнів, які відмовилися від примусової праці, приміщено у кацеті з загостреним режимом. Матері Буковського і дружині Любарського КГБ доручив платити за харчування ув'язнених, погрожуючи, що якщо вони не заплатять, ув'язниним не даватимуть в карцері харчів.

Зінаїда Григоренко повідомила, що Андрей Сахаров поновно захворів на серце і мусить лежати в ліжку. Мав атак серця і лежить хворий літератор і поет, Юрій Айхенвальд, який захворів в часі переслухування в КГБ. Син ген. П. Григоренка, Андрій, одержав дозвіл виїхати з СССР і він повинен прибути до Відня вже 20 липня, пише Левітін - Краснов у листі, текст якого опублікувало „Новоє Русскоє Слово" з 16 липня.

РОЗПАВСЯ КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД В ПОРТУГАЛІЇ

Лісбона. — Народна Демократична Партія, друга по величині партія в Португалії, вирішила остаточно піти слідом за соціялістами і відкликати з коаліційного уряду своїх представників. Інформації про готовість народних демократів вийти з уряду поширилися були ще минулого тижня, але вони не солідаризуються з соціялістами, коли ці в п'ятницю 11 липня заявили про вихід з уряду. Щойно 17-го липня речник цієї партії формально повідомив, що партійне керівництво відкликало з коаліційного уряду своїх представників, коли конференція з президентом республіки вечером 16 липня не принесла ніякої розв'язки. Народні демократи вимагали, щоб військова хунта станула на позиціях репрезентативної демократії і закинула свій плян т. зв. народних комітетів чи „прямої демократії".

Упадок коаліційного уряду в Португалії, який перетривав там 16 місяців, створив в країні цілком нову ситуацію. Військова хунта втратила підтримку двох найбільших політичних груп які разом контролюють в Асамблеї 64 відсотки всіх депутатів. Перед військовою хунтою остається тільки застосування сили і встановлення вже цілком відкритої військової диктатури в оперті на крайньо ліві комуністичні елементи. Військова хунта не плянує, як інформують, творити нового уряду з представників малих партій і комуністів, а хоче зорганізувати уряд із спеціялістів, цілком елімінуючи партійних представників. Португальські комуністи вимагають розв'язання недавно обраної Асамблеї, де вони мають всього 12 відсотків всіх місць, підтримуючи встановлення системи „народних комітетів", тобто проєкт військової хунти.

За останніми повідомленнями, між членами військової хунти не має однозгідности в поглядах, а у т. зв. Високій Раді Революції, яка складається з 30 членів, 16 членів покищо висловлюються за співпрацю з політичними партіями.

Розвивається культурна праця українців в Польщі і на Пряшівщині

Варшава. — Місцевий український тижневик „Наше Слово" інформує, що 21-го липня у Свиднику (Пряшівщина) відбудеться свято пісні й танцю українців східньої Словаччини. Як гості, в концерті виступить український хор з Польщі „Журавлі". З цієї нагоди пряшівський тижневик „Нове Життя" знайомить своїх читачів з цим єдиним професійним українським хором в Польщі, який був зорганізований заходами Українського Культурного Товариства. „Протягом трирічної діяльности, — пише „Нове Життя", — хор „Журавлі" дав 35 концертів, які слухало понад 30 тисяч осіб. Між іншим, він виступав у Варшавській, Вроцлавській та Гданській філармоніях, двічі у залі Державної музичної школи у Варшаві. Кілька разів польське радіо передавало пісні у виконанні хору „Журавлі". Головною метою цього прекрасного колективу є інтерпретація і популяризація української пісні серед українського та польського населення Польщі, — пише „Наше Слово".

МОСКВА БОЇТЬСЯ УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКОЇ ДРУЖБИ, НАСАДЖУЄ АНТИСЕМІТИЗМ В УКРАЇНІ

Париж. — Місцевий тижневик „Українське Слово" надрукував у числі з 29-го червня ц. р. довшу розмову з молодою киянкою жидівського походження, яка після довгих старань одержала нарешті дозвіл на виїзд з СССР. Вона, — прізвища авторки розповіді не подається, — у розмові із співробітником радіовисильні „Свобода" розповіла чимало цікавого про багатьох українських патріотів, запроторених тепер до концтаборів, або переслідуваних комуністичною владою. Співрозмовниця заторкнула також справу умисного насаджування совєтським режимом антисемітизму в Україні.

У розповіді згадується про в'язня Василя Лісового, якого засуджено на 7 років концтаборів тільки за те, що написав листа до ЦК КПУ, в якому звернув увагу на загрозливе станище в Україні; про його дружину, яку звільнили з праці учительки за те, що відмовилась відректись свого чоловіка; про молодого філософа Євгена Пронюка, художника Олександра Сергієнка, Євгена Сверстюка, якого розмовниця - киянка згадує з великою пошаною, письменника Олеся Бердника, якого вона особисто знала, та багатьох інших. Згадуючи про Олеся Бердника, киянка каже, що він великий український патріот, „навіть одягається по-українському".

Докладніше авторка зупинилась над проблемою антисемітизму в Україні. „Є антисемітизм двоякого роду, — каже вона, — антисемітизм, що його насаджує влада згори, і антисемітизм, що виростає знизу, від маси. Цей другий — це залишки минулого. Однак, жидів в Україні більше турбує антисемітизм насаджуваний режимом. Є світлі люди серед української інтелігенції: вони прекрасно розуміють шкідливість цього явища і його поборюють, але вони безсильні супроти влади".

На запитання, чим пояснити факт, що влада підтримує в масах антисемітизм, киянка відповіла: „Відомо, що в Україні живе майже мільйон жидівського населення. Влада зацікавлена в тому, щоб утримувати стан постійної ворожнечі між українцями та жидами. Бо легше панувати над розсвареними: можна успішніше нацьковувати одного на одного. Влада нічого не боїться так дуже, як співпраці між поневоленими. Крім того є ще один аспект у цій проблемі, — каже розповідниця: в московському Політбюро знають, що в пресі західнього світу, зокрема Великобританії і ЗСА, працюють визначні публіцисти жидівського походження. Якби зростав антисемітизм в Україні, це неминуче настроювало б їх проти українського народу. Саме цього прагне Політбюро.

„Я не раз чула в Києві розмови на ці теми в колі знайомих, які можуть говорити між собою цілком щиро. Зрештою, в нас читають совєтську пресу і бачать, як вони обурюються, коли згадують про співпрацю за кордоном між так званими українськими буржуазними націоналістами і жидівськими сіоністами. Для думаючої людини це дуже промовистий факт" — кінчає свою розповідь молода киянка.

Італійські комуністи засуджують переслідування інтелектуалістів у Чехо-Словаччині

Рим. — Італійська Комуністична Партія у своїй газеті „Уніта" виступила 15 липня з обвинуваченням Комуністичної Партії Чехо-Словаччини у переслідуванні інтелектуалістів, тобто, як пише ця газета, в порушуванні „однієї з основ соціялістичної демократії, свободи культури". У статті цитується лист чеського філософа Карла Косіка до П. Сартра, який був опублікований в „Ле Монд" 30 червня і в якому Карл Косік інформує, що поліція сконфіскувала його манускрипти під закидом, що у них заховані якісь писання, що можуть бути кримінального порядку.

Італійський комуністичний орган формально осудив конфіскату манускриптів, вказуючи, що йдеться тут про „інтервенцію, якою припинено працю людини культури якраз у моменті, коли вона (праця) була виконувана, заки ця людина могла відкликатися на право про свободу опінії і преси". Згідно з заявою італійської комуністичної газети, це не одинокий випадок у Чехо-Словаччині, а він репрезентує „умови життя десятків інтелектуалістів, позбавлених їхніх учительських посад, прогнаних з дослідних інститутів, поставлених у ряди безробітних, які найшлися також у важких матеріяльних обставинах". Нав'язуючи до критичної оцінки інвазії Чехо-Словаччини в 1968 році, газета пише, що і сьогодні „ми вважаємо, що не існує потреба міняти у будь-якій мірі нашу позицію".

Газета підкреслює, що не є її інтенцією втручатися у внутрішні справи іншої країни. „Щонебудь стається у соціялістичній країні, безсумніву має свій особливий характер і є здійснюване згідно з автономними правами країни, але все таки це має тісний зв'язок з усім комуністичним робітничим рухом" — пише „Уніта", додаючи, що „ми не пропонуємо нашої візії за модель", але в кожній ситуації є „елементи, одночасно необхідні для прогресу соціялізму і для його побудови і керівництва, які заторкують комуністичний рух як цілість". Уточнюючи своє становище, італійська комуністична газета пише, що її „візія соціялізму" — це „форма режиму, унапрямлювана групою сил, сформованих на базі різних соціяльних і політичних чинників".

ХРАМОВЕ СВЯТО ПАРАФІЇ СВВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ

Чікаґо. — Парафіяльна Рада української католицької церкви свв. Володимира і Ольги інформує, що тут в неділю, 27-го липня ц.р. відбудеться храмове свято, сполучене зі срібним ювілеєм священства о. д-ра Івана Тилявського. В програмі святкування: год. 11 перед полуднем Свята Літургія, год. 1-ша по обіді — празниковий обід, ювілейна гостина з програмою в авдиторії собору,

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Настирлива ідея" Кіссінджера

Політика детанту ЗСА з СССР є предметом досить широкої дискусії, якій особливого „кольориту" надала критика Александра Солженіцина в часі його двох публічних виступів у Вашінгтоні та Ню Йорку. Треба припускати, що власне у зв'язку з гостро критичними виступами Сонженіцина, до дискусії включився також і державний секретар Кіссінджер, поставивши у своїй промові в Мінneаполіс крапку над „і".

Згадавши про критичні „відважні голоси", Кіссінджер виразно і різко заявив, що „в добу стратегічної атомової рівноваги, коли обидві сторони мають всі дані зруйнувати цивілізоване життя, не існує альтернатива до співіснування... В таких умовах конечність миру, як такого, є моральним імперативом". Звертаючися до критиків політики детанту, Кіссінджер сказав, що вони повинні уточнити, яку конкретно політику вони пропонують і що хотіли б змінити. Як свій „найваговитіший" аргумент, Кіссінджер видвигнув питання „позитивних" наслідків детанту, коли, йдеться про ліквідацію репресій в СССР. Якщо вірити словам Кіссінджера, політика детанту посилила там фермент і вимоги за відкритим суспільством. У ніякому випадку, — заявив він, — політика детанту не сприяла загостренню репресій.

Така оцінка наслідків детанту і переконання в тому, що, мовляв, детант сприяє „лібералізації" тоталітарної совєтської системи — є чи не найбільш помилковий висновок Кіссінджера і його дорадників. Можна всяко інтерпретувати політичну філософію сучасного архітекта американської зовнішньої політики, але не можна не бачити, що вона спирається на т. зв. „нав'язливій ідеї" (idee fixe), якій він дав вислів у своїй промові, мовляв, немає „альтернативи" до політики співіснування з СССР. Очевидно, можна і треба мати на увазі „нові реалітети" у світі, „границі можливостей у зовнішній політиці" тощо, але немає ніякої реальної підстави розглядати совєтську імперію у такій формі, як це робить Кіссінджер, і разом з цим докладати всіх зусиль зі свого боку, щоб, як це правильно відзначив Солженіцин, цю імперію ще більше скріпити і забезпечити її майбутнє.

Найбільшою, однак, помилкою Кіссінджера є твердження, що підтримувана і здійснювана ним політика співіснування з СССР сприяє зменшенню репресій. Є чейже фактом, що совєтський режим збільшив репресії в цілому СССР, а зокрема щодо поневолених народів, коли тільки політика детанту — „розрядки" стала дійсністю і коли Москві пощастило цією ідеєю захопити попереднього президента Ніксона та його тодішнього дорадника, а відтак державного секретаря Кіссінджера. Введення в життя політики співіснування СССР з ЗСА у цій формі, як це тепер спостерігаємо, було для совєтських лідерів сигналом відновити терор супроти дисидентів щоб з ними починаючи з 1972 року, остаточно розправитися. Такі є факти, про них говорив Солженіцин і про них безсумніву знає Кіссінджер, але, захоплений своєю „настирливою ідеєю", не хоче їх брати до уваги.

Спільний обов'язок

Агенство Об'єднаних Націй, яке опікується втікачами у майже всіх країнах світу, недавно повідомило, що бюджет, призначений на допомогу арабським палестинським втікачам, матиме 24 мільйони долярів дефіциту. Це Агентство звернулося до всіх членів ОН збільшити свої дотації, бо в іншому випадку палестинські втікачі опиняться майже без допомоги. Як відомо, попередніми роками багаті на нафту арабські держави відмовлялися давати такі дотації, бо твердили, що відповідальність за долю палестинських втікачів цоносять ЗСА та країни Західньої Европи, що це вони, мовляв, своєю підтримкою Ізраїля спричинилися до існування цих біженців. Арабські держави протягом більш ніж 20 років використовували палестинських втікачів для антиізраїльської пропаганди, не зважаючи на те, ці біженці жили в страшній нужді на території кількох арабських держав, а найбільше опікувалася ними Америка, яка кожного року призначувала 23 мільйони долярів на допомогу цим жертвам довготривалого конфлікту на Близькому Сході.

Але цього року наступила зміна. Савдівська Арабія, на заклик Палестинської Визвольної Організації, повідомила, що призначить 11 мільйонів долярів на допомогу палестинським втікачам. Досі сама Палестинська Визвольна Організація була проти такої допомоги з боку арабських держав, також бажаючи використовувати недолю палестинських втікачів для пропаганди проти Ізраїля та Заходу. Але після того, як агентство Об'єднаних Націй для справ втікачів повідомило, що загрожує майже цілковитий брак фондів, то ПВО змінила своє дотеперішнє становище і звернулася до арабських держав за допомогою. Досі відгукнулася тільки Савдівська Арабія, обіцяючи — як вже згадано — дати цього року 11 мільйонів долярів на допомогу палестинським втікачам. Хоча ця сума для багатої на нафту Савдівської Арабії порівняльно мала, бо, наприклад, ЗСА цього року на ту саму ціль вже дали 33 мільйони долярів і зобов'язалися дати ще додаткових 6 мільйонів, то рішення Савдівської Арабії взагалі дати будь - яку суму може стати переломовим кроком. Тепер Кувейт і інші багаті на нафту арабські країни будуть під моральним натиском піти за прикладом Савдівської Арабії. Час і пора, щоб багаті арабські держави теж почали допомагати їхнім братам, палестинським арабським втікачам, не вимагали, щоб майже ввесь тягар цієї допомоги спадав на ЗСА й на інші країни Заходу. Допомога жертвам існуючих у світі конфліктів є спільним обов'язком і відповідальністю усіх.

Остап Сокольський

МИ ЇХ ПРИГАДУЄМО...,

Тридцять перший рік минає від часу трагедії цих молодих людей. Більш чим чверть століття пройшло: виросло нове покоління, проте ми їх пригадуємо. Тяжко вже пригадати собі всі деталі, бо така людська пам'ять, але нам збереглися сцени - образи. Збереглися в індивідуальній пам'яті образи терпіння, переплітані з приємними хвилинами. Ми пам'ятаємо...

„Засяло сонце золоте..."

Ми пригадуємо собі молодих хлопців, вони маршували і співали цю пісню... Сини Твої, Україно! Це вони, ще вчора гімназисти, студенти, селянські хлопці, в липні сорок - четвертого зі закоченими рукавами, розстебненою військовою блюзою, нашитою золото-синіми левиками, пишаючись і вибрязкуючи зброєю, ступали твердою ходою по землі предків своїх. Ступали вони слідами, куди маршували колись полки князя Святослава, короля Данила, Богдана Хмельницького і де боролись Усусуси.

„Усе зірвалось, що живе
Вкраїну боронить свою..."

Маршували, співаючи, тисячі — квіт народу Твого, Україно. Поміж ними вже заслужені воїни Визвольних Змагань, як сотник Д. Паліїв, чи майор М. Палієнко, і за ними тисячі, тисячі маловідомих, незамітних Ромачів, Петрів, Славків...

Ми їх пригадуємо... Веселих оптимістів...

— Сьогодні Броди, а завтра „через Київ на Львів"...

— Чи ти чув, що сотник Гуляк для УПА зброю передав?..

— Та чув! Наш курінний командир сотник Бригідер, теж вчора відправив чоту зі зброєю для УПА і то через німецьку територію.

— Я знаю. Це мені сказав Славко після того, як він зв'язок з УПА наладнав, — перешіптувались стрільці.

Ми пригадуємо...

Почорніло сонце від димів пожарищ і куряв, збитих ордами, які зі Сходу йшли... Обрії горіли... Вдарило залізо... Йшла запекла боротьба... Лицарі хоробро зводили бої... Твої сини захищали Тебе, Україно!

„Коли ви вмірали, вам
дзвони не грали.
Ніхто не заплакав за
вами..."

Кров синів твоїх, Україно, спливала і немов вишивкою покривала зелено-золоті Брідські лани...

Ми їх пригадуємо... Цих найкращих з найкращих... Пригадуємо ці княжі села і поля, встелені трупами синів Твоїх... Білий Камінь... Почапи... Княже... Пригадуємо орлині очі, мідяні, суворі, загартовані в боях обличчя воїнів, синів Твоїх, Україно. Цих дивізійників, які свідомо йшли на можливу смерть, які готові були віддати те, що в них було найдорожче — своє життя — за Тебе.

Ну, і щож, що
прийдеться умерти
у похідній шинелі
в житах?..."

Ми пригадуємо...

Пригадуємо щорічне реквієм, а тих, що „життя своє віддали за друзі свої..."

— Жертви...

— Пом'яни...

Ввижаються маси вояків з левиками... вибухи... стрілянина... вбиті — сотник Паліїв, майор Палієнко... ранені — Роман, Славко... Ох Боже! Славко! — єдиний син... Чи не досить жертв? Та ж аж три його стрийки поклали своє життя на жертвеннику Твоїм...

Скільки крови..? Скільки матірного болю...?

— Упокой...

Ми їх пригадуємо...

Липень сорок-сьомого... І все те діється знову... Он, Славко, Роман... Вони ще далі маршують з блиском в очах, з гордо піднесеними головами. Вони знову зі закоченими рукавами, вибрязкуючи зброєю, твердою ходою господаря ходять по землі славних предків своїх... вони — Упісти...

Та знову вкрилось наше золоте сонце чорною котарою, немов віщуючи бурю...

Ось, знову йде Славко по зв'язку. Він переходить місток подільської річки...

Впали постріли. Що це? Ох, Боже! Знову полилась кров Славкова, але цим разом він вже не піднісся. По хижацьки зі засідки знову наскочила орда і скосила його. І знову свіжа кров зросила землю Твою, кладучи життя сина Твого на жертвеннику Твоїм, Україно.

Яка доля. Знову навіть рідні й близькі не могли відмовити молитву за душу його, щоб бува орда не помстилася ще на живих... А матірний біль... плач сестер і матерів... Плач Ольги — матері твоєї... це вона роками розпитувала колишніх вояків:

— Чи ви часом з моїм Мирославом під Бродами були?

Ми їх пригадуємо...

У цю хвилину, коли співають „У вічний упокій...", коли ріже під серцем, і коли туга палить все єство, ми їх пам'ятаємо...

А Вас, матері страдниці, які виростили таких синів - лицарів, яких ви своїми руками пестили і яких серця Ви наповнили безмежною любовно, вже й було джерелом їхньої вірности, любови й посвяти — ми Вас благодаримо. У цю хвилину, коли Вам здається, що на світі вже немає веселого звуку і що остався лиш біль — хай Божа ласка принесе Вам радісний блеск сонця, хай обітре Ваші заплакані очі і хай скріпить Ваше зболіле серце. Не плачте, Вашим синам ще будуть дзвонити дзвони золотоверхого Києва. Прийде ще час, вже невдовзі прийде той час, Україно, коли знову засяє це найкраще в світі сонце, коли знову любуватимуться люди блакиттю Твого неба.

Ми пам'ятаємо і віримо у це велике наше майбутнє...

Н. Орловська

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ ТА ЇХ МІСЦЕ

4

Маючи для цієї статті обмежене місце, я мушу перелік відомих українок тут, на жаль, припинити. Само собою зрозуміло, що не лише 69 названих тут прикрашають собою неперевершене українське жіноцтво: в ході історії їх, як перлини, — то більших то менших — не 69, не сотні, а савіть, се тисячі а тисячі тисяч. І справді!... Візьмем, знову ж на приклад, працю О. Лугового „Визначне Жіноцтво України" (вид. 1942 р.). Що в цій книзі ми бачимо? В частині першій та другій згадується біля 40 видатних українок, в частині третій, де іде мова про жіноцтво XIX та XX ст. в Східній та Західній Україні, згадано 258 широко відомих українок різного фаху (письменниць, співачок, композиторок, музиканток, авторок, мовознавців, різьбарок, художниць, і т.д.) з частини четвертої про культурно-громадських й національних діячок, Луговий, за відсутністю у нього повних відомостей, записав лише 112 осіб. В цій частині він також відзначає: 1) що в 1934 році в Галичині було 67 відділів „Союзу Українок" Галичини, біля 500 жіночих гуртків та 11 жіночих товариств із спеціяльними завданнями; 2) що на Волині і Поліссі було 27 відділів, в Буковині — 4, в Закарпатті, Чехії та Австрії — по 2 відділи; 3) що на Конгресі Українського Жіноцтва в 1934-му році заснований „Всеукраїнський Жіночий Союз", у склад якого увійшли, разом з іншими, 62 відділи „Союзу Українок Америки" та 125 відділів „Союзу Українок Канади"; 4) що в підсовєтській Україні в той же час (тобто в 1934 році) жіночого руху на західньо - европейський зразок не існувало (при комуністах його ніколи не було, нема і не може бути! — Н. О.).

На сторінках 236 - 240 згаданої книги йде мова про діяльність українського жіноцтва на американському континенті. Тут названо по прізвищам 55 особливо видатних українок на терені ЗСА (О. Добуш-Лотоцька, М. Топорович, Ю. Шустакович, К. Олесницька, Олена Степаник та 50 інших), а також 20 канадських українок (Ганна Йонкер, Савеля Стечишин, А. Янда, С. Бубнякова, М. Лазечко, Катря Новосак і інші). „Сотки менш значних українок в Америці", як пише Луговий на сторінці 238-й своєї книги, він навмисне не називає, щоб якоїнебудь не пропустити і тим не нанести її образу.

Таким чином, Луговий подав читачам по іменам і прізвищам 535 видатних українок, сховавши велику кількість подібних під виразами: „та велике число інших" або „та сотку подібних".

Задля того, щоб високу оцінку українському жіноцтву зробити безперечною, слід, в першу чергу, звернути увагу на видатних жінок давноминулих часів, одначе, належить приділити ще більшу увагу жінкам пізніших часів, особливо тим їх групам, роля яких в українському національному русі для нашої доби є замітна і дуже корисна. Вважаю необхідним зупинитись думками на таких групах:

I. Велике число українців, внаслідок панування в Україні окупантів, покинули рідну країну і живуть в різних краях світу поза вітчизною. Приблизно половина їх — це жінки. Знать, хоч би тільки кількість осіб, які зголосили себе на еміграції українка - еміґрантка належна значної частини духовного багатства України, бо, за рідким виключенням, кожна українка - еміґрантка належить до категорії особистостей чимось незвичайних, чи в минулому, чи в сучасному, чи може в потенції, а сукупність їх — це одна із запорук волі та доброго майбутнього рідної нам України.

Про велику національну активність українського жіноцтва на еміграції кожен читач цієї статті знає з власних спостережень. Одначе, не пошкодить прочитати хоч би стор. 290—301 цікавої книги проф. д-ра В. Янева: „Студії та матеріяли до новішої української історії" (вид. 1970 р.), де занотована наявність у вісьмох країнах спеціяльних жіночих українських організацій з багатьма філіялами, а саме: „Союз Українок Австралії", „Об'єднання Українських Жінок" у Великій Британії", „Союз Українок Америки" в ЗСА, „Об'єднання Українських Жінок" в Німеччині, „Союз Українок у Франції", „Ліга Українських Жінок Канади", „Марійська Дружина Пань" в Бразилії, Братство св. Варвари у Відні" в Австрії, а крім того там же названо в 16 країнах антикомуністичного світу 135 різних українських організацій („Просвіта", „СУМ", „Пласт", „Український Вільний Університет", „Українська Вільна Академія Наук"

(Продовження зі ст. 3-ої)

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Тетяна Князиницька - Душенко. ОКРУШИНИ. Збірка віршів. 1933-1973. Обкладинка роботи авторки. Видавництво — Центральне Об'єднання Буковинських Українців у ЗСА. Торонто - Ню Йорк, Боффало, 1975, ст. 112. (Друковано в Торонті в Канаді).

Авторка присвятила свою збірку віршів „Буковині — країні її молодости".

Д-р Михайло Лоза написав передмову (ст. 7-17), в якій пише, що „з огляду на те, що авторка виступає вперше зі своєю збіркою поетичних творів, буде доцільним представити її саму, перейти до обговорення самих творів". Гадаємо, що до збірки віршів початківця не треба давати передмови, бо його ж мали б „представляти" самі його вірші. Та в цьому випадку автор передмови має слушність, бож це і перша збірка Т. Князиницької - Душенко і одночасно її остання книжка поезій, про що вона сама пише так:

„Оскільки писання віршів було моє побічне покликання, а літературна діяльність базована на самоосвіті, і оскільки я маю переконання, що джерело мого поетичного надхнення засохло, то вважаю, що прийшов час упорядкувати все і видати вірші як цілість".

Зворушлива щирість авторки, бо скільки мистців слова чи пензля (авторка також і кваліфікована малярка) признається публічно, що „засохло їхнє надхнення".

Т. Князиницька - Душенко народилася 1916 року, навчалася в Чернівцях і в Букарешті, де студіювала право і малярство (роки 1934-1939). Пізніше Німеччина, в 1943 р. звінчалася з Степаном Душенком, тепер живе в Боффало в ЗСА. В малярських виставках брала участь, почавши від Львова (1943), і скінчивши на виставках ОМУА в Ню Йорку та у Філядельфії (СУА) — роки 1955 і 1956 та 1962.

Щодо віршів — то авторка друкувала їх в періодичних виданнях, починаючи від 1933 року. Коли стала матір'ю — припинила літературну працю в 1945 році аж до 1954 р., щоб могти присвятитися вихованню своїх двоїх дітей.

В „Окрушинах" маємо 68 віршів, між ними одна довша поема „Клим" (ст. 88-110). М. Лоза оповів про життя авторки і старався дати характеристику її творчости, подавши деякі мотиви її віршів. Та автор передмови правду написав, „що й при помочі оцього вибраного і поданого нами матеріялу збудували ми тривкий і вигідний міст, по якому читач може перейти до основного прочитання всієї збірки".

Авторці, вже як 17-літній дівчині, „ясним оком усміхнулась Муза", але авторка тоді ще вживала не дуже то поетичної стрічки: „І сонце заглядає в очі зкрадка".

20-річна авторка філософує про найвищі істини:

Чи Божество одна,
незмінна сталість?
Чи то не зміна,
рух невпинний,
Гарячкуватий, вічно
чинний,
Енергія жива; тремтяча
досконалість?

Та у вірші „Всесвіт" з 1973 р. авторка вірить, що „душа сильніша... безсмертям навіки горить".

У вірші „До Матері Божої" поетка просить Пречисту Діву":

Вкажи нам дорогу
воскресну"
В гірких терпіннях
Голготи.
Дайже нам ласку
останню:
Себе перебороти!

Авторка пише про самоосвіту, якщо йдеться про її літературну творчість, — і признається, що „від учительки румунської літератури засвоїла собі знання верифікації й поетики". В дійсності всі письменники „самоосвітні" щодо літературної праці, бо в школах не вчать, як писати (тут, в Америці є й такі школи!). Строфи в „Окрушинах" поправні, те саме можна сказати і про рими та деякі асонанси.

Центральне Об'єднання Буковинських Українців у ЗСА добре зробило, видавши цю збірку віршів своєї землячки, яка їм нагадує історію їхньої вужчої батьківщини своїми віршами, і яка була доброю патріоткою й доброю матір'ю, занедбуючи свою Музу для виховання своїх дітей. Кінчаємо передостанньою строфою поеми „Клим", написаної в 1943 році:

Нехай звання своє
природне
Виконують найкраще всі.
То буде й пісня
Великодня,
І перемога на війні.
В боях ми перші.
Перші в праці,
Ми на голі станемо націй.

— ❦ —

Ірина Дибко. НА КРИЛАХ ДУМ. (Поезії). Видавництво Юліяна Середяка, Буенос Айрес, 1974, ст. 92. Обкладинка роботи Богдана Божемського.

В цій першій збірці поезій надруковані 77 віршів, які в більшості друкувалися в періодичній пресі. Ав-

(Закінчення на стор 3-ій)

М. Сосновський

МІЖ „ОПТИМІЗМОМ" І „ПЕСИМІЗМОМ"

(Думки з приводу концепцій визвольної політики ОУН, ОУНр і УРДП)

6

Коли йдеться про мету зовнішньополітичної діяльности ОУНр на теперішньому етапі, то у „Постановах" вказується, що „нашим головним завданням є плянова, систематична ідейно-політична конфронтація двох протиставних світів і їхніх вартостей, світу волі й світу тиранії, з постійною вимогою деколонізації, також Европи, та доведення її до кінця в усьому світі". Всю свою зовнішньополітичну діяльність ОУНр має розгортати на базі Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН), Европейської Ради Свободи (ЕРС), і Світової Антикомуністичної Ліґи (ВАКЛ), приймаючи, що ці формації і форуми є найкращою ареною для „ідейно-політичної боротьби" з російським імперіялізмом.

Свою зовнішню політику ОУНр хоче вести з позицій „партнерства", коли йдеться про відношення до інших держав і можливих союзників, виразно протиставляючися політиці детанту з СССР і взагалі будь-яким формам співпраці Заходу з СССР. Приймаючи, як неминучий факт, вибух нової світової війни, 5-ий ВЗ у „Постановах" відзначає, що проблема сьогодні вже не стоїть „ЯК уникнути війни, а ЯКОГО типу війна чекає нас, що має привернути права націям і права людині, знищивши колоніялізм, імперіялізм, деспотію і рабство" 5-ий ВЗ пропонує як „альтернативу" до атомної війни, психологічно-політичну війну, „як передумову повстанської, що переходить у визвольну конвенціональну справедливу війну поневолених націй проти російського окупанта".

В такому загальному контексті 5-ий ВЗ визначив відношення України до інших держав і народів, зокрема до сусідів України, в тому й російського народу, до політично-військових союзів на Заході і також до справи совєтсько-китайського конфлікту. Щодо цього останнього, то треба відзначити, що для ОУНр комуністичний Китай є у такій же мірі імперіялістичною державою, як СССР, при чому враховується можливість поновного зговорення між Пекіном і Москвою. Приймаючи, що „природними союзниками України є в першу чергу народи, поневолені в СССР та в сателітних країнах", 5-ий ВЗ ствердив, що „ОУН бореться проти російської імперії, а не проти держави російського народу на його етнографічній території. ОУН не виключає із спільного фронту російського імперіялізму й комунізму тих російських сил, які будуть боротися за російську національну державу в етнографічних кордонах". Під цим оглядом заіснувала зміна, коли прийняти, що ще в „Постановах 4-го ВЗ ОУН" з 1968 р. говориться про „російський народ — народ поневолювач".

У зв'язку з такою політичною концепцією ОУНр варто ще буде уточнити, як 5-ий ВЗ бачить місце і ролю ОУНр у загальному контексті українського політично - партійного сектора. У „Зверненні до всіх поневолених народів" є подане таке з'ясування цього питання:

„Організація Українських Націоналістів, як суверенний чинник українського народу, вже довгі роки провадить відкриту завзяту боротьбу різними засобами і способами за визволення не лише українського, а й усіх поневолених російським імперіялізмом і комунізмом націй. У спільному фронті проти окупанта - поневолювача, разом з ОУН маршують уже довгі роки національно - визвольні формації інших поневолених народів, зокрема ж ті, що творять Антибольшевицький Бльок Народів (АБН)".

Мусить бути очевидним, що таке уточнення ОУНр, як „суверенного чинника українського народу", ставить цю організацію в унікальну позицію по відношенні до інших українських політичних груп і політичних центрів, а також до того, що в нас окреслюється як „консолідацію українських політичних сил в одному політичному загальноукраїнському центрі". Формально, на найближчі роки, ОУНр зобов'язують в цій справі постанови 4-го ВЗбору, де є мова про „конечність всебічної мобілізації самостійницько-революційних сил українського народу", а „відношення ОУН до інших українських політичних партій, середовищ та політичних центрів чи плянів такі центри творити зумовлюються потребами та інтересами української визвольної боротьби, вимогами конкретної політичної дійсности і їх постановою до визвольно - революційної боротьби ОУН в Україні. Щодо можливої співпраці і зговорень з іншими політичними групами, то там же зазначено, що „ОУН за кордоном може зговорюватися і виступати з тими українськими політичними середовищами у справах загальноукраїнського інтересу, які заступають подібні до ОУН концепції визвольної боротьби і державного будівництва" („Четвертий Великий Збір ОУН: постанови", 1969).

Коли йдеться про актуальну ситуацію, то в „Постановах" 5-го ВЗ говориться тільки про те, що ВЗ схвалив „підписання спільних становищ з Державним Центром УНР". Коли ж ОУНр виступає назовні, як „суверенний чинник українського народу", тоді ледве, чи є якісь реальні підстави говорити про надпартійний політичний центр і про співпрацю в його системі всіх українських політичних груп. Суверенітет будь-якого чинника означає, що він в нічому не може бути обмежений іншим чинником і що він є найвищим і остаточним авторитетом. Визначення ОУНр як „суверенного чинника українського народу" є незвичайно цікавим і новим елементом визвольної концепції цієї організації. Ще у „Постановах 4-го ВЗ ОУН" є мова про ОУН як тільки „організатура безкомпромісової революційної визвольної боротьби за волю і владу українського народу".

Визвольна концепція УРДП і її засади віддзеркалені у відомій давніше і досить голосній тезі „третя сила, третій шлях, третя революція". Цю тезу на 7-му з'їзді УРДП додатково обґрунтував у доповіді тодішній лідер партії, а її головні постуляти включені у „Політичні резолюції". Основною засадою УРДП є ствердження, що „сучасне змагання за українські національні цілі на Батьківщині в основному йде річищем українського демократичного руху що має за свою конкретну мету на даному етапі демократичну перебудову СССР та перетворення Української ССР на справді суверенну державу". На цій засаді, що, як твердиться у „Резолюціях", випливає з аналізи українського руху опору в СССР, УРДП формулює свою „реальну революційно - демократичну політику".

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ ТА ЇХ МІСЦЕ

(Продовження зі стор. 2-ої)

та інші з великим числом філій), в діяльности яких приймають участь жінки.

До цього додамо, що українці — чоловіки і жінки — у місцях їх поселення стали організаторами та прихожанами українських церковних парафій, збудувавши за тяжко зароблені гроші багато церков. В одних тільки ЗСА мається 302 парафії (144 православних і 158 греко - католицьких) з 377,060 парафіян. В Канаді, де українське населення складається, по статистичним даним, з 309,855 осіб, парафій мається, мабуть, трохи менше, чим в ЗСА, а у всіх некомуністичних країнах — більше, як 600. Українці створили на чужині умови для християнського життя, а матері—українки мають можливість виховувати своїх дітей в релігійному дусі.

Належить скзаати ще й те, що українки, в зпереважаючій більшості, набули в діяспорі іноземну середню і вищу освіту та працюють в державних установах, в учбових закладах, бібліотеках, шпиталях, театрах, в промисловості, і т.п. Багато українок пишуть та видають твори й наукові праці на своїй або чужих мовах, а сотні — здобули уже закордонні наукові звання (магістрів, докторів, професорів). Поруч з освітою іноземною, українська молодь учиться також і в своїх школах українознавства.

Передплатники часопису „Свобода" в кожному числі газети читають звіти та повідомлення про діяльність українок в своїх національних організаціях, або про їх виступи, як акторок, співачок, хористок, доповідачок, та інше на рідній або іноземній мові, залежно від обставин та складу слухачів.

Щоб описати прояви активности українок за кордоном докладно, потрібні тисячі друкованих сторінок великої книги. Коротко можна б сказати так: Україна має за її межами добре озброєних життьовим досвідом і наукою велику кількість жінок - патріоток, що в слушний момент прийдуть на всебічну поміч вітчизні будувати нормальне життя, тобто життя і без комунізму з його страхіттям і без нігілістичного маразму, що його бачимо в демонстраціях гомосексуалістів, в безкарності злочинів, в хуліганствах учнів, в страйку повій у Парижі, і т.п. Україні не треба ні комуністичної антисвободи, ні надсвободи паралітиків совісти й чести.

II. У виборчу кампанію 1928 р. Кремль позбавив права голосу 567674 більш заможніх українців (господарів селянських дворів), назвавши їх „куркулями", а в 1929 році списки цих „позбавленців" стали проскрипційними списками на проведення „розкуркулення", яке було прелюдією до примусових колгоспів. Списки „куркулів" влада ще доповнила особами, під назвою „підкуркульники". Кілька тисяч чоловіків - „куркулів" ГПУ розстріляло, а решту (чоловіків, жінок і хлопців, дівчат і дітей) в скотарських вагонах без опалення повезли на Північ вмирати не на людських очах. З цих жертв частина померла в потягах від хворіб, голоду й холоду, а живі, без одежі та їжі, без скоту, без майна, лише з сокирами, лопатами, сірниками та малими дітьм, опинилися в холодній тайзі Сибіру, де конвоїри їх залишили, сказавши „Живіть!", що значило „Вмирайте!". Концтабори, описані Солженіциним, в порівнянні з цим, — це, майже, курорти. Чи вижив хто з „розкуркулених" (крім тих, що до етапу або в дорозі втекли) мені невідомо, це знають сибірські вовки та ведмеді, але всім повинно бути ясно, що „розкуркулені" українки були найбільше видатними господинями нашого краю і за це їх убито... ні, не убито, а жорстоко Москвою замучено... замучено гірше ніж в газових камерах!..

Незабаром після „розкуркулення" московська влада штучно створила в Україні великий голод, від якого, в невимовних муках, померло щонайменше сім мільйонів українців і українок. Це ті наші дорогі та рідні люди, що з голоду паслись як вівці, їли траву, листя дерев, навіть, кору... а потім навіки замовкли. Це ті матері-колгоспниці України, які, при змозі, добирались до містечок і міст та залишали біля домів, на вулицях, у вокзалах, трамваях і де сталося, своїх любимих дітей з надією в такий спосіб спасти їх від голодної смерти, а самі йшли денебудь умерти. Це ті хлібороби, у яких майстри - організатори голоду — Кагановичі, Хатаєвичі та інші, відібрали для Москви і для демпінґу увесь хліб до зернини, та про яких „мудрий" Сталін сказав: „Наші люди від голоду не уміpають, умірають люди не наші". Хоч один раз „вождь" промовив правду: дійсно, вмерли від голоду люди не їхні, умерли мільйони українців і українок. Нехай пам'ять про них та про жертв „розкуркулення" буде в серцях українців на звіки вічні!

В ювілейний рік жінки нагадаймо жіноцтву вільного світу про пережиті українками страхіття розкуркулення та штучного голоду. Хто має вуха, хай чує!!!

III. Про найбільшу кількість українок, тобто про тих, що живуть сьогодні під „опікою" червоної Москви, по міркуванням усім зрозумілим, я скажу дуже коротко в загальних рисах.

Життя української жінки в УССР і тепер дуже тяжке: половина населення — це колгоспники. Якщо включити кілька „зразкових" колгоспів, призначених для показу чужинцям - туристам, то у всіх останніх колгоспних селах живуть в дуже переважаючій більшості, люди, які відрізняються від жебраків старих часів хіба тільки тим, що жебраки мали хліб і щось до хліба завжди, а колгоспники похвалитися цим, на жаль, не можуть...

Робітники і службовці України та їх дружини мають ліпші умови життя, але і їх заробітня платня (не номінально, а реально) в шість раз менша від заробітків американських і в 6 з половиною раз менша заробітків їх австралійських колеґ.

Комуністи високих ранґів матеріяльно живуть розкішно... Людей же, — чоловіків або жінок, — які духовно почували б себе людьми вільними і тим щасливими, в сьогоднішній Україні та і у всій червоній російській імперії нема взагалі.

З офіційних статистичних даних знаємо, що населення України складається із 47 міл. 126 тисяч осіб, з яких українців — 37,5 міл. (80%), в тому числі осіб жіночої статі 21 мільйон (56%). З таких же джерел довідуємось, що українок, які мають середню або вищу освіту, нараховується 263 на 1000 населення, інакше сказати, — 5.523.000. Остання цифра щасливими українок не робить, бо таких же осіб чоловічої статі мається в Україні — 7.160.130, всіх же зайнятих розумовою працею (чоловіків і жінок) нараховується 3.708.597. Отже і виходить, що мало не всі жінки з дипломами (а більшість — напевно) виконують працю фізичну, бо на розумові праці знаходяться переважно чоловіки.

(Продовження буде)

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в днях від 28-го ЛИПНЯ до 2-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час [illegible] оголошення, надіслати їх до публікації перед [illegible] перервою.

Біля Союзівки посвячено церковцю в пам'ять Буковинського Куреня

Союзівка, Кергонксон (ЛК) — Як уже коротко інформовано, протягом двох днів, у суботу і неділю, 12-го і 13-го липня, в приявності 500 осіб відбулися тут імпрези, зв'язані з посвяченням церковці-пам'ятника, яку будував сотник Петро Войновський на своїй посілості, щоб вшанувати пам'ять членів ОУН і бойовиків Буковинського Куреня. І так 12-го липня в празник св. апостолів Петра і Павла о год. 10-ій на чолі з деканом Нової Англії, митроф. прот. о. Віталієм Коваленком, священики Української Православної Церкви прот. І. Ткачук, о. Микола Антохів, о. прот. Володимир Базилевський і о. Теодор Глуханський, довершили посвячення церковці - пам'ятника, Буковинського прапора та пропам'ятної таблиці. Під час Служби Божої проповідував митроф. прот. о. Віталій Коваленко. В посвячуванні взяли участь представники різних організацій зі своїми прапорами: Пласт, ОДУМ, ОДВУ, УВК, Буковинський Курінь, ОБВУА, Українська Гетьманська Організація та інші.

По полудні того ж дня о год. 2:30 на Союзівці, в павільйоні „Веселка", відбулася Академія. Сцену удекоровано тризубом і написами: Львів, Хуст, Чернівці, Кишенів — Київ, роботи архітекта Романа Шведа. Команду і апель поодиноких представників організацій переводив Богдан Дацківський від Вільного Козацтва. Генерального Штабу генерал хорунжий Аркадій Валійський вручив сотникові Петрові Войновському військовий хрест заслуги, а потім вже сам сотник вручав хрести заслуги бойовикам Буковинського Куреня.

Після офіційної частини розпочалась мистецька програма, якою проводив д-р Степан Ворох. На програму склались: святочне слово Миколи Вігуна, сольоспів співачки Марти Лихолай при фортепіяновім акомпаньяменті піяністки Дарії Каранович і сольоспів Михайла Шкварка — при акомпаньяменті Тараса Шкварка; відчитання власної поезії — Іван Луканюк, гра на скрипці скрипаля Рафаїла Венке — за фортепіяном К. Цабик; рецитація вірша В. Симоненка — Ольга Білозор - Цегельська. Мистецька програма закінчилась грою і відспіванням пісень ансамблю бзандуристів: Петра Шкварка, Володимира Васькова і Михайла Гнаташина під керівництвом Володимира Юркевича. На закінчення приявні відспівали український національний гимн.

Наступного дня, 13-го липня о год. 10-ій ранку, Службу Божу і Панахиду за душі полягли бойовиків ОУН та воїнів Буковинського Куреня відправив митр. прот. о. Віталій Коваленко в співслуженні: о. прот. І. Ткачука, о. прот. М. Антохія, о. В. Базилевського і о. Теодора Глуханюка. Знову були ці ж самі організації, що й попереднього дня. Під час відправ співав хор з Мейпелвуду, Н. Дж. під керівництвом Івана Шкварка, „Вірую" співала сольо Ганна Шерей. Проповідував о. В. Базилевський. Отець митрат В. Коваленко висловив подяку сотникові Петрові Войновському за його подвиг — збудування церковці своєю тільки працею і фінансами, а жертводавцям, що допомогли її збудувати. Вкінці всім, що причинились до цього діла відспівано Многоліття.

По полудні, о год. 2:30 в союзівському павільйоні „Веселка" відбувся бенкет, що його започаткував молитвою о. митр. прот. Віталій Коваленко. Інж. архітект Любомир Калинич, який провадив програмою, представив почесних гостей, деяких чільних приявних представників організацій і установ. Відчитав також численні привіти й побажання, зокрема від голови Проводу Українських Націоналістів Олега Штуля - Ждановича, від Митрополита Мстислава, від Архиєпископа УКПЦеркви Марка, від генерала Аркадія Валійського та інших.

Промови і привіти виголосили: о. Володимир Ваків[illegible]ський — член Проводу Гетьманського Руху, д-р Денис Квітковський від ІСППО, д-р Богдан Гнатюк як голова ОДВУ, Йосип Лисогір — головний предсідник УНСоюзу, Михайло Хомин — відчитав спомини як учасник похідних груп, ред. Іван Пігуляк від Буковинського Куреня (1918 рік), Тамара Карданшинець як гість, о. Теодор Глуханюк як кол. член Буковинського Куреня а тепер його капелян Дзвінка Швед від Відділу УККА у Філядельфії, інж. Степан Куропась як ветеран УГА, пл. сеніор Микола Василик від КПС в ЗСА, Ольга Яримович від Відділу СУА в Кергонксоні, д-р Іван Новосільський від Організаційного Комітету підготови посвячення пам'ятника - церковці, і митр. прот. о. Віталій Коваленко з пропозицією, щоб від бойовиків Буковинського Куреня вислати телеграму з привітом і побажаннями голові Всенаціональної Української Ради проф. Миколі Величківському. На закінчення програми бенкету промовляв сот. Петро Войновський, висловлюючи всім подяку за підтримку, а особливо о. Віталієві Коваленкові. Інж. Любомир Калинич висловив признання сотникові Петрові Войновському, що не забув своїх друзів ще живих й полягли та здвигнув пам'ятник - церковцю. Програма перепліталася відспіванням Многоліття приявних, сотникові Петрові Войновському. Також була мистецька програма, на яку склалися фортепіянове сольо Марти Глібки Самійленко та сольоспів співачки Ганни Шерей при акомпаньяменті Марти Глібки Самійленко. На закінчення приявні відспівали український національний гимн.

НАРАДИ СЕНАТУ НАЦІОНАЛІСТІВ

Союзівка. — Сенат Українських Націоналістів, користаючи з приявности його членів на посвяченні церковці в пам'ять полягли бойовиків ОУН і Буковинського Куреня, відбув тут свої наради, розглянувши зокрема справу Залізного Фонду, УН Ради та ін. Нарадами проводив голова Сенату інж. Степан Куропась, секретарювала д-р Марія Квітковська.

ХРАМОВЕ СВЯТО В БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук, Н. Дж. — Настоятель і Рада Тростистів української православної катедри св. Володимира в Ню Йорку інформують, що в неділю, 27-го липня ц.р. на Українському Селі в Бавнд Бруку, Н.Дж. відбудеться Храмове Свято парафії напередодні свята Великого князя Володимира. О год 10 рано буде відправлена соборна Служба Божа, а опісля Молебень та освячення води біля ставка. Після релігійних відправ — обіди, розвага, забава. Автобуси на це свято відходять в неділю 27-го липня о год. 8.30 ранку з-під катедри на 82-й вулиці зі зупинкою на 2-й евеню і 10-й вулиці на долині міста.

ПОГЛЯДИ СОЛЖЕНІЦИНА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

більших противників урядів, з якими нібито СССР намагається втримувати добросусідські взаємини. „Їхній (совєтських лідерів) пошанівок для демократії не збільшиться, — пише проф. Улам, — якщо вони побачать, що Президент З'єднаних Стейтів боїться їх вразити у випадку зустрічі з людиною, яка не говорить від імени ніякого політичного руху, а тільки висловлює свої внутрішні переконання".

У ще гострішій формі осудив таке розуміння політики детанту з СССР професор Станфордського університету Роналд Гілтон, екзекутивний директор Каліфорнійського Інституту Інтернаціональних Студій і редактор квартальника „Ворлд Афферс Ріпорт". Пишучи на цю тему статтю, яку опублікував „Ню Йорк Таймс" з 17 липня, проф. Гілтон каже, що детант у цій формі, що його тепер переводять в життя ЗСА, не є на користь ЗСА, а на користь СССР. „Детант є тільки засобом до мети. Для Совєтського Союзу він зменшує небезпеку зі Заходу і в той час уможливлює Москві розправитися з Пекіном... Росіяни переконані, що час по їхньому боці, що історична закономірність приведе до упадку капіталізму... Москва по мистецьки принизила З'єднані Стейти у Південно-східній Азії... Совєтська стратегія на велику скалю виразно прямує до послаблення Заходу на відтинку країн третього світу, на яких Заходові залежить, коли йдеться про сирівці, без яких він завалиться. Москва прагне перемоги, не миру... „Коли йдеться про відзнаку для президента Форда з написом „Мир Пепсі - кола", я можу скоментувати за Верґілієм: timeo Donaos et dona ferentes.

„Боюся данайців, навіть якщо вони приносять подарунки" — пише проф. Роналд Гелтон.

Пластові табори на „Вовчій Тропі"

В суботу 5 червня розпочалися пластові табори на найбільшій в ЗСА Пластовій оселі „Вовча Тропа", яка знаходиться біля Олбані, Н. Й., і довголітнім головою є пл. сен. Ярослав Бойдуник. Оселя постійно розбудовується, вводить всякі покращання, напр. минулого року збудовано другий басейн, бо кількість таборуючої молоді в липні завжди переходить число 300 учасників.

Табір новачок цього табору під проводом комендантки ст. пл. Соні Слободян, табір новаків — під проводом пл. сен. Володимира Корнаги, ЛЧ (перший тиждень) і пл. сен. Якова Шегрина, Хм. (дальші два тижні), табір юначок — під проводом ст. пл. Христі Баранської з Йонкерсу і табір юнаків — під проводом ст. пл. Святослава Петрова з Бостону. Адміністратором табору є Михайло Савицький. Перед початком таборів голова Виховного Сектора пл. сен. Х. Навроцька відбула на оселі відправу-нараду, проводами таборів та членами Управи Оселі, в якій порушено в першу чергу такі справи: безпека таборовиків, спільні заняття для всіх таборовиків, День Пластуна (-ки) 18 - 19 липня й інше. В програмі таборів візьметься до уваги Рік Жінки та річницю смерти ген. Тараса Чупринки — Романа Шухевича.

В неділю рано відбулось спільне відкриття таборів на Мазепинській площі. Промовляючи голова Вих. Сектора пл. сен. Х. Навроцька підкреслила силу і чар молодости, чар таборування, та як приклад тяглости таборів навела факт, що цього року привезли на новацькі табори своїх дітей ті пластуни й пластунки, які самі таборували тут новаками 20 років тому. Бунчужним програми відкриття був ст. пл. Богдан Сосяк, писарем ст. пл. Ліда Стасів. Службу Божу відправив капелян Пласту пл. сен. о. Богдан Смик.

О. Ю.

Польський редактор в Америці помер в нужді

Лондон. — Польська газета „Дзєннік Польскі і Дзєннік Жолнєжа", яка виходить в Лондоні, Англія, помістила нотатку про смерть редактора польської газети „Ґвязда" Стефана Соколовського, який, як твердить ця ж газета, помер у Філядельфії, Па. у великій нужді і знайомі мусіли складатись на скромні похорони. Газета висловлює з цього приводу великий жаль і робить закиди американській Польонії, що вона, живучи в країні добробуту, допустила до такого стану, щоб один з її визначних культурних діячів, який по приїзді до ЗСА включився в громадське життя, мусів помирати в нужді. У замітці, між іншим, пригадується, що вони дуже часто мають великі претенсії до газети за ті чи інші недотягнення, але майже ніхто з них не цікавиться, в яких обставинах живуть ті, які замість вибрати більш поплатний фах, пішли на службу рідній громаді.

Замість квітів на могилу

Бл. п.

ПАВЛА ВІРСЬКОГО

світової слави українського балетмайстра, який зробив великий вклад у поширення доброго імени українського танку у вільному світі складаємо на Комітет Оборони Валентина Мороза у Вашинґтоні 50 долярів.

Ярослав і Любов ТАТОМИР

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

торка приготовляє другу збірку. На першу книжку її появилися вже три відгуки, в яких авторка „На крилах дум" дістала признання й заохоту далі писати. Правда, всі три рецензенти писали і про „недоліки", але їх не вияснили, і авторка не скористає з цих загальних завваг, бо дійсних порад нема.

Рецензентка „Нового Шляху" у Вінніпезі С. Б. писала, що „вірші Ірини Дибко мають „свої крила", вони живі думкою, захопленням, захопленням життя і природи та проникненням у глибінь душі та скарбниці серця. А це є доказом обдарування авторки, покликанням її до творчости". Та ця рецензентка писала, що „багатьом віршам можна зробити чимало закидів щодо форми, мови й інших дефектів".

Відома поетка Ганна Черінь написала рецензію до „Української Книги" (ч. I, 1974), яку передрукував і „Новий Шлях". Вона бачить у віршах І. Дибко „шукання найкращого в житті і в людині, шукання справжнього змісту життя й обминання навіть уникання життєвого фальшу й протиріч". Переповівши мотиви віршів І. Дибко, Г. Черінь згадує і про „недоліки", які „авторка сама побачить, без показування пальцем". Гадаємо, що це неправильно. Правда, радить авторці вживати „менше дієслівних рим", а також „уникати тих образів чи ситуацій, що вже були в інших поезіях".

Г. Черінь закінчила свою оцінку так: „Загально, збірка робить миле враження, так само, як і симпатичний портрет авторки".

Василь Лев у філядельфійському „Шляху" цікавився більше змістом, як формою поезій І. Дибко. Він бачив в неї „основний тон поезій рефлексійних, чи радше життєвої філософії, висказаної поеткою простими, не штучними, вдалими (за малими винятками — дієслівник римів) римами й ритмами".

Читач може нас запитати, нащо ми подаємо те, що написали інші рецензенти. Робимо це тому, що хочемо, щоб друга збірка Ірини Дибко була краща формою, щоб майбутні рецензенти не мусіли натякати про „недоліки", бо їх вже там не буде.

Ми скажемо, що бракує цій першій збірці поезій Ірини Дибко. Доброго редактора, який виправив би мову, головно західньо - українські наголоси. Авторка наголошує мильно „обрій" і римує його зі словом „мрій", або слово „спокій" зі словом „мрій". Взагалі редактор виправив би був ритміку віршів авторки. Він повинен її повчити, щоб вистудіювала якусь поетику й стилістику, бо тоді вона свої гарні поетичні задуми змогла б одягати в дійсно поетичну форму.

Дехто каже, що поета пізнати по епітетах. Пізнати його і по оригінальних римах та дзвінких асонансах. Вірші І. Дибко якісь „прозаїчні", в них немає порівнянь і метафор та інших прикмет поетичного слова.

Та ми згідні з рецензентами, які головно цікавилися змістом — тематикою авторки, що Ірина Дибко вміє вибирати дійсно поетичні й оригінальні задуми до своїх віршів, і віримо, що вона зможе створити справжні поезії, коли попрацює над собою, над своїм творчим поезією, бо деякі вірші у збірці „На крилах дум" є цього запорукою.

Вшановуючи Пам'ять Незабутнього

Проф. д-ра Василя Стецюка

складаємо 25.00 дол. на потреби УВУ в Мюнхені

ІГОР і ДАРІЯ ЗЄЛИКИ

Замість квітів на свіжу могилу незабутнього нам

Бл. п. НОРБЕРТА РИБАКА

складаємо квоту 10.00 дол. на Патріярший Фонд

Опечаленій Дружині і Рідні наші глибокі співчуття

ІВАННА і БОГДАН БІЛИНСЬКИЙ

Сповнені смутком повідомляємо членів Українських Католицьких Академічних Товариств „ОБНОВА", що 10-го липня 1975 р. відійшов у вічність

Св. п. проф. д-р

МИКОЛА ЧУБАТИЙ

член-основник Українського Католицького Академічного Сеньйорату „ОБНОВА" у Львові, довголітній делеґат „Обнова" на міжнародні конґреси „Пакс Романа" і „Славія Католіка"

Опечаленій Дружині та Родині Покійного, цією дорогою передаємо сердечні вислови співчуття

„ОБНОВА"

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас дня 9-го червня 1975 р. наш найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

Бл. п. Богдан Мусій

Цею дорогою складаємо щиру подяку всім, що відвідували Його під час хвороби в дома і лікарні, а опісля так численно віддали Йому останню прислугу, беручи участь у панахиді і похоронах.

В першу чергу сердечно дякуємо отцям: о. шамб. Ст. Баландюкові і о. Л. Любинському за принесену духову поміч в останні тяжкі життя нашого дорогого Покійника, а потім о. Баландюкові за похоронні відправи і прощальне слово.

Наше тяжке горе на багато облегшили нам наші дорогі приятелі Оля і Володимир Платоні і за це тільки Бог один може їм віддячити.

Б-ну Дивізійників, — побратимам по зброї на руки п. М. Павлічка голови Станиці у Гартфорді складаємо щиру подяку за переведення похорону за військовим стилем.

Щира дяка хорові за його гарний спів під час панахиди і похорону.

За зворушливі слова прощальних промов дякуємо д-р Теслюкові від УККА, побратимові п. М. Павлічкові від Б-ва Дивізійників, д-р М. Снігуровичеві від Укр. Нар. Союзу.

Пану Вол. Теслі сердечно дякуємо за поміч у приготуванні тризни в Укр. Нар. Домі, а п. О. Дзюбіна в нашій хаті.

Вп. о. Любинському і п. В. Платонові дякуємо за переведення збірки на Укр. Кат. Церкву в Потребі (замість квітів на могилу бл. п. Богдана), а п. М. Павлічкові на Укр. Воєнних Інвалідів.

Всім жертводавцям щиро дякуємо.

Ще раз сердечно дякуємо всім, хто старався в [illegible] спосіб облегшити нам наше важке горе.

Дружина — МАРІЯ

Доня — УЛЯНА ЗІНИЧ з мужем ВОЛОДИМИРОМ

Внуки — МАРКО і ВЛОДЬКО

КРАЙОВА УПРАВА Т-ВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПОМІСНОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА,

повідомляє про те, що дня 10-го липня ц. р. відійшов у вічність

БЛ. П. ПРОФ. Д-Р

МИКОЛА ЧУБАТИЙ

визначний вчений і церковний та громадський діяч так на рідних землях як і в ЗСА, ініціятор та співосновник руху за Патріярхат Української Помісної Католицької Церкви, провідний і невтомний борець за помісні права і патріярхальний устрій Української Помісної Католицької Церкви, близький співробітник Їх Блаженства Патріярха Йосифа I

ПАНАХИДИ — в четвер 17 і в п'ятницю 18-го липня о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Van Emburgh — Sneider — 109 Darlington Ave. Ramsey, N. J.

ПОХОРОН — в суботу 19-го липня о год. 9.30 з того ж заведення до української католицької церкви св. Павла в Ramsey, N. J. а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбург, Н. Й.

Вельмишановній Родині Покійного [illegible]

Книжки до набуття:

Д-р Михайло Данилюк: На медичні теми — Лікарський довідник — $ 7.00
Д-р Михайло Данилюк: [illegible] — 1.75
Д-р Лука Луців: Василь Стефаник — співець української землі — 3.00
Д-р Лука Луців: Іван Франко — борець за національну і соціальну справедливість — 5.40
Д-р Лука Луців: Тарас Шевченко — співець української слави і волі — 1.20
Д-р Лука Луців: Марійка Підгірянка — Біографія і характеристика творчости з додатком усіх оригінальних творів — 1.00
Д-р Лука Луців: Ольга Кобилянська. В сторіччя її народин — .40
Д-р Лука Луців: Іван Франко — [illegible] і творчість — .40
Іван Керницький-ІКЕР: Будні і неділі — $ 5.00
Іванна Савицька: З пташиного лету — Образки сучасного — Дружні усмішки — Репортажі — 5.00
Антін Драган: Мука Минути — 10.00
М. Сосновський: Дмитро Донцов — політичний портрет — 12.00
Шевченкові думи і пісні — Shevchenko's [illegible] and Lyrics — .50
Володимир Кедровський: Обрисси [illegible] — 1.20
А. Драган: Український Народний Союз у минулому і сучасному — .60
Валентин Мороз: Бумеранг — твори — 7.75
Остап Тарнавський: Брат Братові. Книга про ЗУАДК — 5.00
М. Прокопів: З Городиславич у світ широкий — 2.00
Панас Феденко: Минуле піввіччя. Зимовий похід Армії УНР 1919-20 — 1.00
Авраам Шифрін: У совєтській катівні — 1.00
Федір Дудко: Моя молодість — 1.50
Дашкевич Р.: Артилерія Бригади ОС з берегів за Київські Золоті Ворота — 2.00
Любов Коленська: Палліїв тріюмф — 4.50
За волю України. Історичний Альманах УСС — 10.00
Кобець О.: Записки полоненого — 2.00
Липа Ю.: Призначення України — 1.00
Наш Львів — 1.00
Пастернак М.: Українська жінка у картографії — 2.50
Прокопів: По п'ятдесят шість роках на Україні — .00
Ріпецький Ст. Українське Січове Стрілецтво — 3.00
Бібліографія джерел до історії УСС — 1.00
Сімянців: Спогади Богданівця — 1.00
Яковлів В.: Договір Богдана Хмельницького — 1.00
І. Соневицький. Артем Ведель і його музична спадщина — 3.00
Микола Палій: Етсетера — Кантати — 1.00
о. Николай Вояковський. А те, що минуло... — 2.50
Костюк Г.: Теорія і дійсність — 3.00
О. Залеський: Мала Музична Енциклопедія — 3.50
Удовиченко А.: Третя Залізна Дивізія. Рік 1919. — 7.00
Кедрин І.: Паралелі в історії України — 3.00
Городиський Орест: Ген. Турчин — Особистий приятель през. Лінкольна — 1.00
Лозинський, др. Михайло: Галичина в рр. 1918 і 1920 — 8.00
УСС 1914-1974 — Укр. Січове Стрілецтво і Мазепинська Ідея, Братство УСС в 60-річчя — 1.50
З. Терлецька: Українські страви — 7.00
Олесь Бабій: Дві сестри — 3.00
Ярослав Гриневич: Доля України за шістдесят [illegible] — 2.00
Українські юристи під судом НКВД — 2.00
Володимир Галан: Батерія Смерти — 5.00
Марта Тарнавська: Хімічне ліжко — 2.00
М. Грушевський: Історія української літератури — 36.00
Роман Купчинський: Скоропад. Шістнадцять [illegible] Козака — 3.50
Леся Лисак: Тернині [illegible] — 5.00
Контрасти. Збірка молодечої творчости — 3.50
А. Глібів: Байки — 2.25
Микола Погідний-Угорчак: [illegible] — 2.50
Д-р Ю. Княжинський: Нарис історії [illegible] літератури — 5.00
Іван Керницький: Перелетні птахи — 1.00
Василь Волицький: [illegible] — 2.00
Леонід Полтава: Валторна. Збірка поезій, лірична — 1.50
Олена Василева: Коли [illegible] — 6.00
Юнацтво в обороні Рідної Землі — 2.00
В. Витвицький: Гайворонський — Життя і творчість — 3.00
Василь Софронів-Левицький: [illegible] — 6.00
Алла Коссовська: Палімпсест (Поезії) — 1.00
о. Ізидор Сохоцький: Визвольна боротьба Західно-Українських Земель у 1918-20 р. р. — 3.00
Міра Гармаш: Марія Люйза — 3.00
Міра Гармаш: Віднайдені роки (поезії) — 1.75
Міра Гармаш: Райдуга в [illegible] (поезії) — 2.25
Олександер Врик: П'ять перед дванадцятою — 6.00
Богдан Попович: Під українськими [illegible] (спогади) — 3.50
Книжковий знак шестидесятників — 15.00
Олександер Врик: Тернистий шлях Українського Уряду. (1918-1921) — 4.00
Богдан Лепкий: Під [illegible] — 1.60
Леся Храплива: Далекий і близький — [illegible] — 3.60
Яр Славутич: Трофеї (1938-1963) — 4.00
Український вісник — випуск VI. — Самвидав — журнал з України — $ 5.00
В. Софронів: Під весняним оборогом — 6.00
Мілена Рудницька: Незнищимі [illegible] — 15.00
Алла Коссовська: Дзвоні [illegible] — 1.00
В. Софронів Левицький: Юний [illegible], п'єси для молоді — 6.00
Наталія Полонська-Василенко: Історія України, І том (до половини XVII сторіччя) — 15.00
Валентин Сім'янців: Студентські часи — спогади — 3.00
Іван Світ: Українсько-Японські взаємини в рр. 1903-1945 — 6.00
Р. Володимир: Палкі серця — 2.50
О. Сокольшин: Бібліографія Україніки, англ. мовою — .75
Едвард И. Ц. ван Готеген: Моя зустріч з УПА — 0.70
Анатоль Юриняк: Камікадзе [illegible]. Оповідання й фейлетони — $ 4.00
М. Понеділок: Рятуйте мою душу — повість — 3.00
Едвард Козак: Гриць Зозуля — 3.00
Роксоляна Смеречинська-Шульова: Основи музичного мистецтва. Теорія й історія — 3.00
Іван Овечко: Вибрані статті — 3.00
Іван Овечко: Чехов і Україна — 5.00
Іван Франко: Твори, 20 томів — $80.00
Микола Ковалевський: При джерелах боротьби — спомини, враження, рефлексії — 3.00
Данило Шумук: За Східнім обрієм — спомини — 3.75
Богдан Цимбалістий: Проблема ідентичности — Україна чи Америка? — 1.50
Д-р Юліян Вассиян: Твори І. Степовий сфінкс — 10.00
Богдан Лепкий: Казка мого життя — 4.00
Антін Рудницький: Українська музика — історично-критичний огляд — 12.50
ІСТОРІЯ ХВОРОБИ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА, упорядкування і коментарі Тетяна Ходорович — 4.00
Василь Чапленко:
Пишоріз — історично-побутова повість — 3.00
Спрага безсмертя — оповідання, п'єси — 3.00
Зойк та інші оповідання — 1.50
Чорноморці — або Кошовий Харко з усім товариством — історичний роман — 3.00
Драматичні твори — збірка п'єс — 5.00
Дещо про мову — збірка статей — 1.00
Нові знадоби до етногенези слов'ян та ін. — 2.00
Муза та інші оповідання — .75
У нетрях Копет-Дагу — повість — 1.00
Мова „Слова о полку Ігореві" — .75
Адигейські мови — ключ до таємниць іншого субстрату — 2.00
Уводини до мовознавства — .75
Загибіль Перевітька — повість — 3.00
Гава Їсько — віршована бувальщина — .75
Пропащі сили. Українське письменство під комуністичним режимом (1920-1933) — 2.00

Належність за книжки посилати ТІЛЬКИ чеками або Поштовими Переказами. До грошевої посилки долучити 18 центів кошти пересилки від 1 книжки і 5% стейтового податку з Ню Джерзі.

SVOBODA

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Прощальний бенкет в Академії св. Юра

Кожного року Батьківський кружок при Академії св. Юра в Ню Йорку влаштовує бенкет для градуюючої кляси. Цього року такий бенкет відбувся 7-го червня 1975 р.

В суботу рано я зайшов до будинку Академії, заманений туди запахом знаменитого бігосу. Та, на жаль, не вдалося поласувати: пані, які підготовляли бенкет, запрягли мене до роботи. — Юрку, треба купити ще 200 паперових тарілок...

Бенкет почався о год. 6-ій, в авдиторії св. Юра, яку гарно прикрасив мистець Т. Шумилович. Інж. Р. Ярмович, заступник голови Батьківського кружка, представив присутнім абсольвентів, які засіли при великих столах, уставлених півколом. Отець ігумен д-р В. Гавліч почав бенкет молитвою. Інж. Л. Зелик, колишній голова, представив учителів та представників організацій, а також голову Батьківського кружка Наталію Канюгу.

Подано вечерю. Пані під проводом п-і Мачай, уже довго її приготовляли. Їжа справді була знаменита, зокрема вищезгаданий „біґос". Подяка належиться також власникам м'ясних крамниць на „давитавні". — вони, як і попередніми роками, так і тепер, щедро обдарували своїми виробами.

Представники організацій склали гратуляції та найкращі побажання на майбутнє випускникам, а Богдан Новаківський, президент кляси, подякував усім присутнім за участь.

Під час вечері відбувалася розвагова частина, підготовленням якої зайнялася учителька музики Богданна Волянська. Точки були добре підготовані і виконані.

Батьківський кружок передав о. ігуменові дві тисячі долярів на потреби Академії. Ці гроші — це частина прибутку з розпродажу „деґолок". Подяка належиться тим людям, що дали щирі пожертви на цю ціль, закуповуючи „деґолки".

Бенкет закінчився коло год. 9-ої. Всі розійшлися у приємному настрою — вечір удався!

Закінчився 7-ий рік існування Академії. За цей час Академія випустила чотири градуюючі кляси — коло 150 студентів. Більшість з них студіюють тепер на університетах, набувають знання для майбутньої праці. Одержують високі оцінки та стипендії. Усе це завдячують Академії. Крім цього, студенти закінчують Академію св. Юра з тим, чого не можна здобути в ніякій іншій школі: набувають не тільки знання, але пізнають культуру свого народу та учаться любити свою батьківщину та українську мову.

Юрій Ярмович

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

З діяльности 22-го Відділу Юнацтва „Конотоп" Осередку СУМА в Чікаго

Читаючи систематично в нашій пресі всякі матеріяли про розвиток діяльности СУМ-у, Булава Відділу Юнацтва „Конотоп" в Осередку СУМА ім. Крут на далекому півдні Чікаго, який в цьому році відзначатиме 25-річчя свого існування, бажає поділитися з читачами інформаціями про висліди своєї виховної діяльности протягом минулого півріччя.

У щотижневих виховних зайняттях нашого Відділу в поточному півріччі вивчалася проблематика цьогорічного провідного гасла СУМ-у —„За Бога й Україну — до перемоги!"

Крім того з молодшим юнацтвом переведено підготову до кваліфікативного іспиту 3-го ступеня молодшого юнацтва. Згаданий іспит закінчився позитивним вислідом — переведено до старшого підвідділу десятеро юнацтва.

Поруч з підготовою врочистости традиційної „Ялинки" Булава Юнацтва опрацювала з молоддю програму імпрез Т. Шевченка, Т. Чупринки та Свята Матері, пов'язаного з місяцем Юного Сумівця.

Крім імпрез у своєму Осередку наш Відділ Юнацтва брав активну участь у двох загальногромадських імпрезах, що їх організувала референтура молоді Відділу УККА в Чікаго, а саме: Свято Крут та Весняний Злет Молоді. На цьому Злеті члени нашого Відділу Юнацтва здобули перші місця в деяких видах спорту.

Нав'язуючи до вищезгаданого врочистого акту переведення молодшого юнацтва в ряди старшого підвідділу, в неділю 15-го червня ц.р. відбуто Святочний Апель того переведення.

Згаданим Апелем Булава нашого Осередку закінчила зимово - весняний вишкільний сезон, спрямовуючи юнацтво через батьків до чисельної активної участи в цьогорічних вишкільно - відпочинкових таборах СУМА.

Булава Відділу

Пам'яті патріотів Прокопа і Стефанії Шереметів

Українська пословиця говорить, що добро скоро забувається — я скажу навпаки, що довго пам'ятається.

Було це ще тоді, як гриміли гармати і большевицька навала сунула на українські землі, а ми, Теребовляни, шість родин з малими дітьми змушені були покинути 17-го лютого 1944 р. Теребовлю й опинилися в Турці. Влада німецького окупанта не хотіла нас прийняти і приписати до даної місцевости і вимагала, щоб ми їхали до Німеччини на роботу. Бувши у безвихідному положенні, ми вдалися до Українського Комітету, де тоді був головою Прокіп Шеремета. Завдяки його стараниям ми примістилися в Турці і перебули там майже пів року, аж до часу, коли знову мусіли мандрувати на Захід, перед червоною навалою.

Ми, Теребовляни, та інші особи, що опинилися в той час в Турці завдячуємо покійному директорові 7-ми клясової школи і його дружині дуже багато; вдалося нам знайти мешкання, отримати харчові картки, добрі поради облегшувати життя нам в тій масі народу, що надпливала зі зайнятих большевиками теренів. Дім родини Шереметів був наче інформаційним центром у всьому, що відносилося приписання до Турки.

Директор Шеремета, хоч уже в похилому віці, кожного дня по своїх шкільних обов'язках до 12-ої год. ночі пересиджував у Комітеті й давав усякі поради, як оминути вивозу до Німеччини на роботу, хоча наражувався на неприємності від німецької влади.

Теребовляни й інші втікачі, котрим судилося жити в Турці в той час, зазнали багато добра від тієї родини.

Марія Курочка

Детройт вшанував пам'ять Ген. Т. Чупринки

В дні 18-го травня українське громадянство Детройту й метрополії вшанувало пам'ять гол. ком. УПА ген. Т. Чупринки в 25-ту річницю його смерти. У цей день у всіх парафіях (католицьких і православних) відправлено панахиду за спокій душі поляглого героя українського народу в бою з комуно-московським імперіялізмом. Генерал Т. Чупринка (Роман Шухевич) був тим сином українського народу, про якого історія писатиме і його чини будуть прикладом для наступних поколінь цілі десятиліття.

Пам'ять головного командира УПА ген. Т. Чупринки відзначило понад п'ятсот осіб у залі Фітжералд гайскул.

Академію відкрив голова Громадського комітету, голова головної Управи Об'єднання колишніх вояків УПА майор Байда. Програма академії складалася з двох частин — доповіді та мистецької частини. Головну доповідь на тему „Самопожертва в національній боротьбі" прочитав гість з Монтреалю, відомий публіцист д-р Роман Рахманний, який у науково обґрунтованій доповіді, прикладами з часів визвольної боротьби 1917 - 21 років, та боротьби 1945 - 55 років розкрив психологічно - духове проникання ідеї в душах людей, які свідомо йшли на самопожертву.

Мистецьку частину програми склав програмовий референт М. Кавка.

Чистий прибуток з академії в сумі 550 дол. передано головній управі Об'єднання колишніх вояків УПА на видання „Літопису УПА".

Ст. Федорівський

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Таня Левицька з Торонта отримала Ґетівську стипендію

Таня Левицька, яка цього року третьою закінчила 13-ту клясу „Роял Йорк Колеґіят" у Торонті ,Канада, отримала одне з перших місць у контесті з німецької мови середніх шкіл провінції Онтаріо, здобувши перед тим перше місце й нагороду в сумі 25 дол. на конкурсі німецької мови шкіл на терені Торонта.

Онтерський контест спонзорував інститут Ґете. У нагороду Таня отримала стипендію на двомісячний курс німецької мови в університеті Ґете в Радолфцель над Боденським озером, поблизу швайцарської границі. Ґетівська стипендія включає подорож літаком, студійні оплати, утримання і особисті видатки.

На конкурсі з французької мови в Йоркському університеті Таня отримала також стипендію на шоститижневі університетські курси в Труа Пистол, у провінції Квебек, одначе з якої зрезиґнувала з уваги на ґетівську стипендію.

У 1973 р. закінчила Таня з відзначенням курси українознавства „Рідної Школи" при УНО в Торонті - Захід, а в Пласті здобула ступінь вірлиці. Вона грає на фортепіяні, активна в спорті, читає багато книжок українською, англійською, німецькою і французькою мовами.

Про успіхи Тані в науці писала місцева англомовна преса.

Таня народилася 25-го липня 1956 р. в Торонті. Її батьки — Володимир і Наталія з Дякунчаків Левицькі. Родина Левицьких належить до 432-го Відділу УНСоюзу в Торонті.

Б. Б.

ТАРЗАН Ч. 7334 Познайомились!

KEEP AWAY FROM ME— OR I'LL KICK YOUR TEETH IN!...
CAPT. BILSKI I PRESUME
YOU PRESUME CORRECTLY! BUT YOU'RE NOT DR. LIVINGSTONE!
I'M TARZAN!—AND UP IN THAT 'COPTER IS GEN. YEATS!
FANTASTIC!
IT WILL BE— IF WE GET OUT ALIVE!

Не зближайся до мене, бо виб'ю тобі зуби! Припускаю, що ви капітан Більський!

Припускаєте правильно!... Але ви не є д-ром Лівінґстоном!

Я називаюсь Тарзан!... А в тому гелікоптері є генерал Ітс!

Чудово!! Буде чудово, якщо ми вийдемо звідси живими!